

Regelbunden tillsyn i Lofsdalens skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Härjedalens kommun och besökt Lofsdalens skola den 10 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 9 mars 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Lofsdalens skola, dels den information som samlats in under besöket. I Lofsdalens skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Lofsdalens skola

Lofsdalens skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	10

Källa: Lofsdalens skola

Lofsdalens skola ligger i Härjedalens kommun cirka 7 mil nordväst om centralorten Sveg. Utbildningen omfattar förskoleklass och årskurs 1–6.

Eleverna vid skolan kommer från byarna Glöte, Sörvattnet och Lofsdalen. Från Glöte och Sörvattnet åker eleverna skolskjuts till skolan.

Vid skolan arbetar två lärare, en heltid och en halvtid.

Undervisningen bedrivs i en åldersblandad grupp från förskoleklass till årskurs 6.

De flesta elever fortsätter sin skolgång i årskurs 7–9 vid Södra skolan i Sveg.

För verksamheterna ansvarar en rektor som också ansvarar för Lofsdalens förskola samt två förskolor i Sveg.

Förskoleverksamheten beskrivs i en särskild verksamhetsrapport

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 5. Skolan har få elever vilket innebär att det är svårt att använda statistiken. Läraren och rektorn uppger att de flesta elever under de senaste tre åren har klarat måluppfyllelsen gentemot provens kravnivå. Skolan utvärderar elevernas resultat i svenska, matematik och till viss del i engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning. Detta gör att varken skolan eller Skolinspektionen kan bedöma skolans samlade resultat avseende mål att uppnå i alla ämnen i årskurs 5.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla en systematisk bedömning av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen enligt kursplanernas mål.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen, Lpo 94, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Det framkommer vid intervjuer och vid dokumentstudier att Lofsdalens skola inte har rutiner för att följa upp, dokumentera, utvärdera och analysera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen utifrån styrdokumentens krav. Lärarna följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik och till viss del i engelska. Någon systematisk uppföljning och dokumentation i övriga ämnen utifrån styrdokumentens krav genomförs inte. Skolinspektionen bedömer att lärarna måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling och resultat i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Läraren genomför utvecklingssamtal varje termin. Eleverna får information om sin kunskapsutveckling i framförallt ämnena svenska, matematik och engelska samt den sociala utvecklingen. Det framkommer dock att den information som ges, inte alltid är kopplad till de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att den information som ges vid utvecklingssamtal om elevernas kunskapsutveckling och resultat mer tydligt behöver relateras till de nationella målen i samtliga ämnens kursplaner samt läroplanen.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av vid tillsynen är till större delen baserade på elevens insatser, och anger i mindre utsträckning vilka insatser skolan ska vidta för att undervisningen ska anpassas för att eleven ska utvecklas mot målen. Vid tillsynen framkommer vidare att varken individuella utvecklingsplaner eller skriftliga omdömen i alla ämnen tagits fram för eleverna vid Lofsdalens skola under vårterminen 2009. Skolinspektionen bedömer att Lofsdalens skola måste upprätta individuella utvecklingsplaner samt ge eleverna skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Mer information finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:16) om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera var-

je elevs kunskapsutveckling.

Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurs 3 och 5.

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Lofsdalens skola måste bedöma elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån de nationella målen i kursplanerna. För stöd se vidare Skolverkets Författningskommentarer för likvärdig bedömning och betygssättning (2009).

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen framgår att mål att sträva ska ange inriktningen på skolans arbete. De ska därmed ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Vid intervjuer med läraren framkommer att mål att sträva mot inte alltid är en självklar utgångspunkt i planering och genomförande av undervisningen. Vidare framkommer att eleverna inte får undervisning i samtliga ämnen enligt kursplanerna och att det är otydligt vad som styr innehållet och utformningen av den undervisning eleverna får. Eleverna får exempelvis inte undervisning i kemi, fysik, historia och religion.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste ge eleverna undervisning i samtliga ämnen enligt kursplanerna. Skolan måste vidare arbeta för att innehållet i undervisningen, samt arbetssätt och arbetsformer, motsvarar det som uttrycks i läroplanens och kursplanernas mål att uppnå och mål att sträva mot i samtliga ämnen.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen framgår att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer

är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Vidare framgår att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Enligt intervjuer vid Lofsdalens skola är det läraren som planerar och bestämmer aktuella arbetsområden och elever kan i ringa grad påverka innehåll, arbetssätt och redovisningsformer. Intervjuer med personal och elever visar vidare att eleverna har liten kännedom om målen och vad de förväntas kunna i de olika ämnena.

Skolinspektionen bedömer att eleverna bör ges större möjlighet till inflytande över det egna lärandet och att informationen om målen för utbildningen behöver förbättras.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Enligt grundskoleförordningen ska eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Av läroplanen framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, ska omfatta alla elever. Skolan ska sträva efter att varje elev har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Tillsynen visar att elevers möjligheter att arbeta i demokratiska former, exempelvis genom klassråd, inte genomförs regelbundet vid Lofsdalens skola. Rektorn uppger att de är medvetna om att de har behov av att utveckla elevinflytandet och att de nu när skolan fått tillgång till mer personal bestämt att klassråd och elevråd ska genomföras regelbundet, vilket Skolinspektionen ser positivt på.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att utveckla elevernas kunskap om demokratins principer och deras förmåga att arbeta i demokratiska former behöver förbättras och vill betona skolans ansvar för att skapa intresse för demokratiarbetet bland eleverna.

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår att samsarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Samverkan med förskolan som ligger i samma byggnad som skolan uppges fungera bra. Lärarna vid Lofsdalens skola samverkar också med Norra skolan i Sveg i flera utvecklingsarbeten. Exempelvis kring kursplaner och bedömning. Samverkan mellan Lofsdalens skola, F–6, och Södra skolan, 7–9, sker vid överlämnande av elever från årskurs 6 till 7. Vid övergång lämnas främst information om elever i behov av särskilt stöd. Information och dokumentation av alla elevers kunskapsutveckling ingår inte som en rutin vid överlämnande. Samverkan kring information om exempelvis arbetssätt, arbetsformer, kunskapssyn, bedömning och arbetet med normer och värden framkommer inte heller vid tillsynen. Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan Lofsdalens skola och Södra skolan behöver utvecklas och stärkas i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv och som ett led i att främja likvärdig bedömning.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska utbildningen i förskoleklass stimulera varje barns utveckling och lärande. Den ska ligga till grund för fortsatt skolgång. Tillsynen visar att barnen i förskoleklass deltar i undervisning tillsammans med andra elever i årskurs 1–6 under delar av skoldagen. Övrig tid tillbringar förskoleklass eleverna tillsammans med barnen i den förskola som ligger i samma lokaler som skolan. Undervisning i åldersblandade grupper innebär höga krav på individanpassning av verksamheten utifrån ålder och mognad, något som läraren uttrycker är svårt att uppnå bland annat på grund av den stora åldersskillnaden i elevgruppen. Tillsynen visar att det finns en risk att verksamheten för barnen i förskoleklass inte i tillräckligt stor utsträckning anpassas efter deras behov och intressen.

Skolinspektionen bedömer att personalen vid Lofsdalens skola behöver utvärdera och analysera verksamheten i förskoleklass för att säkerställa att barnen både stimuleras och ges utmaningar utifrån sina förutsättningar och behov.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska bland annat utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

I intervju uppger läraren att det är svårt att individanpassa undervisningen på grund av att elever från förskoleklass till och med årskurs 6 får sin undervisning tillsammans. Det medför, enligt läraren, att det varierar i hur stor utsträckning undervisningen individanpassas avseende innehåll, arbetssätt och redovisningsformer. Vanligaste arbetssättet uppges vara att varje elev enskilt arbetar utifrån något läromedel. Tillsynen visar genom intervjuer att arbetssättet upplevs enformigt och läraren uppger också att det ibland är svårt att motivera och stimulera eleverna.

Skolan bedriver undervisning ute i naturen en dag i veckan. Då uppges den åldersblandade undervisningen fungera bra och innebär goda möjligheter till individanpassad undervisning i bland annat naturkunskap.

Skolinspektionen bedömer att rektorn och personalen bör analysera arbetssätt och arbetsformer som ett led i att kunna individanpassa undervisningen så att nyfikenhet och lust att lära kan utgöra en grund för undervisningen. De behöver vidare diskutera hur undervisningen kan anpassas utifrån de enskilda elevernas behov och särskilda förutsättningar samt innehålla utmaningar för alla elever.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av skollagen framgår att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Av läroplanen framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Läraren ska bland annat stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter. Av grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. En elev ska ges stödundervisning, om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. I intervjuer med rektorn och läraren uppges att stöd ges till elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan uppger också att de har tillgång till specialpedagogiskt stöd och handledning via kommunens elevhälsoteam. Dock framkommer att när behov av kompetens för att exempelvis göra utredningar uppstår, får eleverna ofta vänta alltför länge, bland annat på grund av att det i kommunen saknas kompetens. Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får tillgång särskilt stöd inom rimlig tid.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Skolinspektionen har endast kunnat ta del av ett åtgärdsprogram från Lofsda-lens skola. Av åtgärdsprogrammet framgår inte vad som är mål respektive åtgärd tydligt. Målen är vidare inte tydligt relaterade till läroplanens och kursplanernas mål, vilket leder till att det blir svårt att utvärdera programmet. Vidare framgår inte hur åtgärderna ska följas upp eller utvärderas. Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram behöver förbättras. Det är viktigt att skolan arbetar för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Se vidare hur åtgärdsprogram kan upprättas i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Av läroplanen framgår att eleven i skolan ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära.

I intervjuer uppges att det värdegrundsarbete som nu bedrivs vid Lofsdalens skola främst utgörs av så kallade akututryckningar när behov uppstår, men att de periodvis också arbetar med samarbetsövningar i klassrummet men framförallt ute i naturen. Både rektor och personal uttrycker att det finns behov i personalgruppen att tillsammans diskutera förhållningssätt och konkret omsätta idéer i praktiskt förebyggande värdegrundsarbete med eleverna. Detta arbete bedrivs sedan en tid tillbaka med stöd av rektorn.

Skolinspektionen bedömer att värdegrundsarbetet, och särskilt det förebyggande arbetet på skolan behöver förbättras.

2.1.3 Skolan har upprättat en årlig plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 14 a kap. skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Lofsdalens skolas plan mot kränkande behandling är gemensam med förskolan och saknar exempelvis konkreta planerade åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året och som baseras på en tydlig och aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Det saknas också en beskrivning av hur akuta insatser och uppföljning av insatser ska dokumenteras och vem som ansvarar för dokumentationen. Vidare omnämns inte perspektivet elev – vuxen. Vid intervjuer framkommer att elever inte medverkat samt att föräldrar inte gjorts delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen. Skolinspektionen bedömer att skolan måste upprätta en plan mot kränkande behandling som motsvarar lagstiftningens krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolans timplan. Tillsynen i Lofsdalens skola visar genom intervjuer att eleverna inte får undervisning i kursplanernas samtliga ämnen. Eleverna uppges endast i begränsad omfattning få undervisning i ämnen som kemi, fysik, religion och historia. Vidare genomförs inte hem- och konsumentkunskap för alla elever så att de har möj-

lighet att nå målen för årskurs 5. Skolan har också valt att bedriva undervisning ute i naturen en dag i veckan. Tillsynen visar att både rektorn eller läraren har svårt att redogöra för hur tiden för denna så kallade "utedag" kopplas till timplanen. Skolan säkerställer inte att eleverna får tillgång till utbildning i den omfattning timplanen anger. Kopplat till bedömningspunkt 1.2.1, att läraren inte heller följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, innebär det att eleverna vid Lofsdalens skola inte får tillgång till den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att eleverna får undervisning i samtliga ämnen enligt kursplanerna så att de har möjlighet att nå målen för årskurserna 3 och 5.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att elevens val vid Lofsdalens skola innebär att eleverna får välja i vilken ordning de ska utföra sitt ordinarie arbete i svenska, matematik eller engelska. Detta är inte i enlighet med författningarna och måste åtgärdas.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste se till att elevens val erbjuds i enlighet med författningarna.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering

Ej aktuellt.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

14 (17)

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Tillsynen i Lofsdalens skola visar att delar av undervisningen i ämnena bild, idrott, hem- och konsumentkunskap samt slöjd bedrivs av lärare som inte har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Anledningen till detta uppges bero på svårigheter att rekrytera lärare till en liten skola samt stora avstånd i kommunen. Skolinspektionen bedömer att skolan bör fortsätta sina ansträngningar med att rekrytera lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Tillsynen visar att rektorn besöker Lofsdalens skola cirka en gång var fjortonde dag och har begränsade möjligheter att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet. Rektorn har vissa insikter i skolans utvecklingsområden, vilket är en förutsättning för att kunna vara den pedagogiska ledare som ser till att utbildningen utvecklas i riktning mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att rektorn som pedagogisk ledare måste ta ett större ansvar för att verksamheten inriktas på de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår att rektorn ansvarar för skolans resultat. Tillsynen i Lofsdalens skola visar att uppföljning och utvärdering endast sker i begränsad omfattning. Det kvalitetsarbete som bedrivs är inte tydligt strukturerat utifrån nationella mål, vilket leder till att det inte ger en samlad bild av vare sig utvecklingsområden eller måluppfyllelse. Skolan behöver utveckla system och rutiner för att bland annat följa upp, dokumentera, utvärdera och analysera skolans kunskapsresultat och resultat av arbetet med normer och värden. Skolan bör vidare systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra sina rutiner för kvalitetsarbetet så att uppföljning och utvärdering kan ligga till grund för analyser och beslut om skolans fortsatta utveckling, med inriktning mot de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Lofsdalens skola har inte en egen kvalitetsredovisning. Skolans kvalitetsredovisning är gemensam med några förskolor. Redovisningen har mer karaktären av en verksamhetsberättelse än redovisning av resultat utifrån nationella mål. Analyser av resultat liksom åtgärder för utveckling redovisas endast i begränsad omfattning. Det är rektorn som upprättat kvalitetsredovisningen tillsammans med personalen. Lärare uppger dock i intervjuer att de endast i liten omfattning har kännedom om kvalitetsredovisningens innehåll och resultat. För att kvalitetsredovisningen ska kunna bli ett reellt verktyg för skolans utveckling behöver skolans systematiska kvalitetsarbete utvecklas, se bedömningspunkt 3.4.1.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte lever upp till förordningens krav. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-12-09 Umeå

Ulrika Svedmark

Sofia Ed